

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ เมื่อรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศอย่างต่อเนื่องถึงสองสมัย โดยเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 และในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ก็ได้กลับเข้ามาอีกครั้ง โดยมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากถึง 377 ที่นั่ง ทั้งนี้ชัยชนะในการเลือกตั้งทั้งสองครั้งดังกล่าว นับเป็นครั้งแรกของพรรคการเมืองไทย ที่ใช้นโยบายเป็นหลักในการหาเสียง จนสามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว เป็นประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของการเมืองไทย

อย่างไรก็ตาม หลังการจัดตั้งรัฐบาลนี้ก็ได้เร่งผลักดันนโยบายต่างๆ เพื่อให้เห็นผลเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว ด้วยการทุ่มงบประมาณมหาศาล ถึงแม้ในระยะแรกแทบทุกนโยบายจะได้รับเสียงตอบรับจากประชาชนในทุกระดับอย่างกว้างขวาง ทว่า ก็ถูกตั้งข้อสังเกตถึงเป้าหมายแฝงทางการเมืองเพื่อรักษากระแสความนิยมของรัฐบาลให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง จนถูกกระแสสังคมและสื่อมวลชนเรียกขานว่าเป็นนโยบายประชานิยม ทั้งนี้หลังจากมีการดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ก็ปรากฏปัญหาที่เกิดจากการออกมาตรการต่างๆ ตามมาอย่างมาก โดยเฉพาะข้อครหาที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนในการกำหนดนโยบายต่างๆ ของนักธุรกิจการเมืองในรัฐบาลนี้ จนทำให้รัฐบาลเริ่มเสื่อมลงเป็นลำดับนับตั้งแต่ พ.ศ. 2547

ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร และการให้ระดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆ ของสื่อมวลชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์นโยบายทักษิณ ชินวัตร จากบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ อันจะนำไปสู่การเป็นแนวทางสำหรับพรรคการเมือง และเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ประกอบการศึกษาในด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนที่มีต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับดังกล่าว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับพรรคการเมือง
2. ทำให้ทราบถึงการให้ระดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาลทักษิณ ในด้านต่างๆ ของสื่อมวลชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้คือ บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจตั้งแต่ฉบับวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เฉพาะฉบับที่มีบทบรรณาธิการ ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ จะนำเสนอบทบรรณาธิการในฉบับวันจันทร์ถึงฉบับวันเสาร์ ยกเว้นฉบับวันอาทิตย์
2. ความคิดเห็นของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เป็นเชิงบวก เป็นกลาง เป็นเชิงลบ
3. ข้อเสนอแนะของสื่อมวลชนต่อนโยบายรัฐบาลทักษิณ จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สนับสนุน ให้ปรับปรุง คัดค้าน

นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนให้ผู้อื่นได้รับรู้ รวมไปถึงการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ด้วยการพูด หรือการเขียน ซึ่งในการแสดงออกนี้จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และพฤติกรรมระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาและประเมินค่า ก่อนที่จะมีการตัดสินใจแสดงออก ซึ่งการลงความเห็นอาจจะเห็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ในบางสภาพการณ์ความคิดเห็นอาจอยู่ในลักษณะเห็นด้วยมากหรือเห็นด้วยน้อยก็ได้

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ 3 ฉบับ ประกอบด้วย หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รายงาน ข่าว และข่าวสาร เพื่อให้ความรู้ความบันเทิงและเสนอข้อเขียนเชิงวิพากษ์วิจารณ์ เสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ในรูปของบทนำ หรือบทบรรณาธิการ บทความ ตลอดจนคอลัมน์ เพื่อให้แง่มุมความคิดและการเตือนภัยแก่ผู้อ่าน ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปเป็นสำคัญ โดยที่หนังสือพิมพ์รายวันคือ หนังสือพิมพ์ที่มีการพิมพ์จำหน่ายทุกวัน

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หมายถึง ข้อเขียนที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ซึ่งก็คือบทนำนั่นเอง บทนำก็เปรียบเสมือนธงนำของหนังสือพิมพ์ บ่งบอกว่ามีจุดยืนอยู่ตรงไหน เพื่อใคร และอย่างไร เป็นจุดนำทางความคิด ที่ทั้งกองบรรณาธิการต้องถือเป็นแนวทาง เหตุที่เรียกอีกอย่างว่าบทบรรณาธิการ เพราะถือว่าเป็นข้อเขียนบทเอก ซึ่งควรจะเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในกองบรรณาธิการเป็นคนเขียน คือ ตัวบรรณาธิการนั่นเอง แต่ในทางปฏิบัติ บรรณาธิการอาจเขียนเอง หรือมอบหน้าที่ให้ใครเขียนก็ได้ หรือมอบหน้าที่ให้คณะบรรณาธิการเป็นผู้คัดคนเขียนก็ได้